school, en geldt evenzoo voor hen, die op publiek terrein, hetzij in kerk of staat, tot een gemeenschappelijke taak geroepen worden. Al is het dus volkomen waar, dat al zulk gemeenschappelijk gebed in den regel nog lichter gevaar loopt om vormelijk te worden, toch heeft het in een ander opzicht, als een gemeenschappelijk uitkomen voor onze roeping om den Heere de eere van zijn majesteit toe te brengen, een geheel eigenaardige waardij. Toen er onlangs sprake van was, om in de gemeenteraden het gebed weer in te voeren, is hiertegen opgemerkt, dat zij die hiertoe behoefte gevoelden, dan wel vooraf, in eigen woning, de hulpe des Heeren konden inroepen. En dit zou ook zoo zijn, indien het inroepen van die hulpe des Heeren hierbij op den voorgrond stond. Maar dit juist is niet zoo. Uitgangspunt is ook nu, dat een stad, een dorp, in haar vertegenwoordigers optredende, evengoed als een huisgezin, gehouden is, Gods majesteit te eeren en Hem hulde te brengen. En al is het ook, dat bij zulk een gebed de woorden weinig indruk maken, en de zielsverheffing bijna geene is, zoodat er eigenlijk niets anders plaats heeft, dan dat men saam het hoofd voor God buigt en een betuiging van eerbied voor zijn majesteit aanhoort, dan is toch dit feit op zich zelf een daad van hulde aan den Schepper van hemel en van aarde, die Hem, omdat Hij God is, toekomt. Juist daarom deed men dan ook verkeerd door er op te staan, dat zulk een aanroeping in den naam van den Heere Jezus zou plaats hebben. In een gemeenteraad, waar ook Joden wettig zitting kunnen nemen, heeft dit geen zin, en toen Jona Ninevé tot bekeering riep, heeft hij er niet aan gedacht, dat de koning van Ninevé en zijn volk zich eerst tot den Messias moesten bekeeren. Op dat terrein handelde Jona niet met Ninevé, en zoo ook wordt in onze gemeenteraden niet op dat terrein gebeden. Alle gebed in zulke raden en staten en vergaderingen is enkel een betooning van eerbied en ontzag voor de majesteit des Heeren; een betoon dat daarom geëischt mag worden, omdat onze Vorstin nog bij de gratie Gods regeert en de eed onder de aanroeping van de hulpe des Almachtigen nog altoos het cement van ons staatsbestuur en van onze rechtsbedeeling bleef.

— —

Ook afgescheiden van het gemeenschappelijk gebed van Gods kinderen, dat uit de gemeenschap der heiligen en de eenheid des Lichaams van Christus opkomt, heeft het saambidden dan ook op het terrein des natuurlijken levens wel degelijk waardij en beteekenis, en heeft men een daad van goddeloosheid gepleegd, door dit al meer af te schaffen.

Toegegeven dat zulk saambidden op natuurlijk terrein kort moet wezen, dat het niet diep kan gaan, dat het zich tot enkele algemeene formulen moet bepalen, altoos blijft toch *dit* over, dat zulk saambidden een afrukken van het mom der onheiligheschaamte is, en leidt tot het feit, dat er een betooning van eerbied voor Gods majesteit plaats heeft. De afval heeft God naar de binnenkamer verbannen, om op het publiek terrein des levens zijn heiligen Naam uit te roeien. Ons streven moet daarom zijn, juist ook op dat publiek terrein zijn Naam weer in gedachtenis te brengen. Als mensch onder menschen moeten we het voor elkaar willen weten en van elkaar weten, dat we als *schepselen* tegenover elkander staan, en daarom zaken te doen hebben met den Heere onzen God.

Dat hierbij nu misbruik insluipt; dat er vaak onder zulk bidden oneerbiedige dingen plaats grijpen; ja dat er zijn, die onder zulk bidden opzettelijk de stilte storen, of sterk doen uitkomen, dat zij niet meebidden, is zeer zeker stuitend en hinderlijk, maar in onzen zondigen toestand niet te voorkomen. Laat dan de vijandschap openbaar worden. Tegenover die vijandschap zal juist het ontzag voor God in wie nog voor zijn Naam beeft, met een te sterker prikkel opwaken; en menigeen, die later goed leerde bidden, zal zich daarbij maar al te vaak herinneren, hoe ook hij zijn boeze dagen heeft gekend, waarin zelfs het spotten met het gebed hem mogelijk was.

Iets waarop we opzettelijk ingingen, om allen hoogmoed af te breken en het wel te doen uitkomen, dat er ook onder hen, die nu nog het gebed verstoren, zeer wel mannen of vrouwen kunnen wezen, die straks de heilige kunst leeren verstaan om priesterlijke handen voor den Heere onzen God op te heffen.

KUYPER.

„Is er geen oorzaak?"

> Toen zeide David: Wat heb ik nu gedaan? Is er geen oorzaak?
>
> 1 Sam. 17 : 29.

Ook nu nog werken er mystieke machten onder ons menschen. En dat volstrekt niet enkel onder de overprikkelde gevoelslieden, of onder de dweepzieke slachtoffers van ziekelijke overspanning.

Zulke mystieke machten grijpen soms al wat mensch heet aan, om den geheelen levenstoon om te zetten, en bewegingen op gang te brengen, die ten slotte een ieder en alles voor zich uitdrijven, en spotten met al uw berekening.

Ge merkt het ook thans weer aan de actie tegen de Joden. Dat begon met een zacht gefluister, beperkt tot zeer engen kring. Nog geen twintig jaar ligt achter ons, dat Stöcker als een der eerste anti-semieten zijn veldtocht begon.

En zie, thans is dit anti-semitisme reeds zulk een ontzettende macht geworden, dat het groote machtige staten in spanning en beroering houdt, in steeds breeder kring de geesten prikkelt, en een element bleek te zijn, waarmee de koningen en de staatslieden moeten rekenen.

Hoe dit nu zoo kwam, weet niemand te zeggen. De Joden hebben die laatste twintig jaar niets bijzonders gedaan, om die felle beweging te verklaren. Die beweging tegen de Joden bepaalde zich volstrekt niet tot streken, waar ze invloed oefenden, maar plantte zich ook voort naar dorpen en vlekken, waar in velden en wegen geen enkele Jood te zien was; terwijl omgekeerd in een stad als Amsterdam, waar het Jodenelement zeldzaam sterk vertegenwoordigd is, van zulk anti-semitisme niet veel te bespeuren is.

Zoo blijkt dus, hoe hier een geheimzinnige macht in het spel is, die, buiten nadenken en berekening om, uit *het gemoedsleven* der natiën opkwam; sinds nog steeds in kracht won; maar, en dit is het opmerkelijke, nog in het minst niet de neiging vertoonde, om het *Christelijk* nationaal bewustzijn weer wakker te roepen.

Het is niet de geest van *Christus* tegen den „*Judengeist*", maar de *Duitscher* die tegen den *Semiet* ten strijde trekt, en niet rust eer hij den Semiet heeft teruggedrongen.

En dit verschijnsel staat niet alleen. Schier op elk terrein van het leven zag men aan het redeneerend verstand zijn heerschappij betwisten. Een mensch, zoo riep men, is nog iets anders en nog iets meer dan een klomp hersenen. Hij heeft ook een hart, ook een gemoed, ook een gevoel, ook een wilsleven, en heel dit ons menschelijk leven dat met ons gemoed, met onzen wil, met ons sentiment saamhangt, mag niet alleen meespreken, maar is ons *eigenlijk* leven.

En zoo wierp alle mystieke macht den teugel af, en zag men bij vrome en onvrome, in geloovige en in ongeloovige kringen, een geheimzinnige, verborgene drijving opkomen, die stellig het leven warmer maakte, maar het lang niet altoos verhelderde.

— —

Toen nu de jonge David in Sauls kamp bij Eliab zijn broeder kwam, werkte er zulk een soort mystieke macht ook in zijn jeugdige geestdrift.

Saul, met zijn officieren, zag de zaak bedenkelijk in.

Zulk een tweegevecht kon men, naar de begrippen dier dagen, niet afslaan.

Kwam er nu van Israëls kant niemand tegen Goliath op, dan werd het »moreel" van Israëls soldaten geheel terneergeslagen. En waagden achtereenvolgens de beste strijders den kamp, maar om ijlings in het zand te bijten, dan werd Israëls positie derwijs verzwakt, dat *vluchten* éénig redmiddel bleef.

En onder de troep dacht men er evenzoo over. Dat merkt ge wel aan Davids broederen, die den smaad, hun aangedaan, wel diep voelen, maar geen kans zien, om er tegen in te gaan. Ze voelen dat ze tegen een overmacht staan, waar geen verwikken of verwegen aan is. En hun gemoedsstemming is, evenals bij Saul, een stemming van opgekropten wrok en van verbijstering.

In zulk een toestand nu *zwijgt* men.

Men spreekt niet over wat men toch niet verhoeden kan, en heel onze ziel en gemoedsstemming neerdrukt.

Daarom hinderde Eliab dat gebeuzel van David.

Zoo ongevoelig! Alsof hij niets speurde van den smaad, die op heel het leger lag.

En de oudere broeder roept den jongeren van spel tot ernst door zijn nieuwsgierig gebeuzel op de kaak te stellen en zijn vermetelheid te bestraffen.

— —

Doch zie, nauwelijks is het woord van Eliabs lippen, of Davids enkele wedervraag: *Is er geen oorzaak?* ontdekt opeens in David de werking van een mystieke kracht, waarop Eliab niet gerekend had.

David is nog geen krijgsman, veel min veldheer, en daarom is het niet de bedreigde veiligheid van het leger, die hem bezig houdt. Maar David voelt iets anders. In hem werkt iets diepers. In heel zijn gemoed perst en dringt een verborgen mystieke macht. Want David voelt: Die Filistijn gaat tegen Jehovah in. Wat die reus, die snorkende kampvechter daar uitroept, is een hoon den levenden God aangedaan. En het is die mystieke macht, die hem over alles doet heenspringen, allen vorm voor niets doet rekenen, en alle berekening opzij doet zetten, om al zijn levenskracht saam te trekken in die ééne, alles voor zich uitdrijvende, en alles aanstekende gedachte: »Dat mag niet langer. Dien Goliath moet de mond gestopt. Onze God mag niet gehoond worden!"

Over de uitwerking hiervan gaat het thans niet. Die is bekend. Goliath is geveld, en David koning van Israël geworden.

Maar dat is hier geen hoofdzaak.

Hoofdzaak is en blijft hier die mystieke macht. Dat vonkje dat opeens in Davids hart werd aangestoken en opgloorde. Toen brandde het, en de gloed van dat vuur doordrong heel zijn gemoed en zijn wezen. Zoo raakte hij in spanning. Die spanning leidde niet tot berekening en redeneering, maar tot moed, tot geestdrift, tot handeling.

En zoo is het die mystieke macht, die in een oogwenk David tot den machtigsten, meest beteekenenden persoon in het legerkamp maakt.

Die anderen staan vervaard, verbijsterd, machteloos.

David alleen voelt die mystieke macht in zijn innerlijk wezen opkomen en doorzetten.

En het is door David, dat die mystieke macht de Filistijnen terugwerpt en Israël de overwinning geeft.

— —

En die verborgen kracht doet het nog.

Als ge vraagt hoe het komt, dat er twee dorpen naast elkaar zullen liggen, zoodat in het ééne het volk belijdt, en in het andere het volk spot met Gods heilige waarheid, dan is het meestal één vrouw of één man geweest, in wiens hart zulk een alles overweldigende gewaarwording is gaan werken, en die daardoor heel een kring meekreeg, terwijl in een ander dorp zulk een man ontbrak of zulk een vrouw niet werd gevonden, en zoo bleef het er de doodslaap.

Zelfs met familiën en gezinnen ziet ge dit. Komt een gezin, een familie in aanraking met iemand, oud of jong, man of vrouw, in wie die heilige drijfkracht werkt, en van wie dat vuur uitspat, dan hebt ge u gemeenlijk op veranderingen voor te bereiden, en sleept ten slotte heiliger geestdrift allen mee.

Ongetwijfeld de prediking doet veel, veel de lectuur, veel ook gewone gesprekken en redeneering, maar toch die alle saam komen niet in vergelijking bij de actie die er van heilige geestdrift, van zoo mystiek drijvende macht uitgaat.

Niet van de nagebootste mystiek der Methodisten, maar van die echte mystiek, die oorspronkelijk, vanzelf in het hart opkomend, en tot in haar liefde geniaal is.

— —

Slechts wake men voor één ding: het drijven en gisten van dit mystieke element in ons, make zich nooit los van de tucht van het Woord.

Verstandelijke redeneering zal zonder meer nooit de geesten overwinnen, en steeds was het aan de mystieke werking, dat Christus' kerk haar schoonste triomfen dankte.

Maar nauwlijks sloeg dat mystieke drijven in *fanatisme* over, of wat *verwarmen* moest *verzengde*, en bracht voor *zegen* geestelijke *schade*.

Behalve uit den Heiligen Geest werken er zooveel andere mystieke machten in ons gemoed; tot satanische en demonische toe; en maar al te vaak liggen deze werkingen zoo listig en kunstig dooreengevlochten, dat men waant het al om God te doen, wat ten slotte lijnrecht tegen de zake des Heeren ingaat.

Toen het Sanhedrin opstoof en tegen Jezus aanvloog en hem sloeg en spuwde in het aangezicht, werkte er in dien raad evenzoo een *mystieke macht*, die niet anders wist, of het ging om de eere des Heeren, terwijl het toch één drijven uit den Booze was.

En daarom, zie toe dat ge die mystiek van heiliger geestdrift niet bant en uitdrijft.

Tegenover de nuchtere, koel redeneerende Eliabs, hebben de Davids met hun vonkje van heiliger geestdrift altijd tienmaal gelijk.

Maar ook die drijvende kracht moet door onszelven, moet voor ons eigen besef, onder de tucht der gebeden staan; moet gedurig voor Gods aangezicht uitgedragen; moet gelouterd in het bad des Woords; moet door willige, vaak pijnlijke offerande geheiligd worden.

Los kruit gaat in rook op.

Alleen het buskruit, dat begint met zich in de stalen ziel van het kanon te laten opsluiten, treft, als het afgaat, zijn doel.

KUYPER.

Amsterdam, 15 Sept. 1893.

L. S.

Nu het tweede deel van *E Voto Dordraceno* is rondgezonden, en het derde deel ter perse gaat, wordt hiermede aan de abonnenten op *de Heraut* nogmaals de gelegenheid aangeboden, om voor een premie-exemplaar van dit werk tegen de helft van den boekhandelsprijs in te teekenen. Zij, die van deze aanbieding gebruik wenschen te maken, moeten slechts *f* 6 — betalen voor de twee verschenen deelen, die hun dan franco worden toegezonden; terwijl zij daarna elk kwartaal *f* 0.75 boven den gewonen abonnementsprijs van *de Heraut* hebben te voldoen. Deze inteekening geschiedt overigens op dezelfde voorwaarden als vroeger herhaaldelijk zijn bekend gemaakt.

Het *derde* deel verschijnt D. V. in Juli 1894, het *vierde* of laatste deel in Juli 1895.

De gelegenheid tot inteekening is opengesteld *tot 1 October a. s.*

Binnenkort zal voor de twee reeds verschenen deelen een band verkrijgbaar worden gesteld.

De Administratie.

Publiciteit.

Ook onder onze lezers is er over geklaagd, dat niet meer publiciteit is gegeven aan hetgeen voorviel op de Synode te Dordrecht.

Die klacht verstaan we, en ten deele althans wordt ze door ons gebillijkt, ook al bekruipt ons nog in het minst geen spijt, dat soberheid ditmaal onze leus was.

We zouden namelijk geen de minste bedenking gehad hebben tegen eene éá *volledige* én *objectieve publiciteit*, die niets inkromp noch iets uitzonderde.

Ware het mogelijk geweest, een soort *Bijblad* uit te geven, gelijk men dit van de Tweede Kamer doet, en daarin een stenographisch verslag te plaatsen van geheel den gang der zaken en den breeden loop der discussiën, zoo zou o. i. een uitnemend werk verricht zijn, en het kerkelijk publiek alom in den lande veel beter op de hoogte zijn gebleven.

Maar kon dit?

Dag aan dag discussiën van half tien tot half vijf, soms nog met avondvergaderingen, zou stellig vijf stenografen gevorderd hebben, vooral nu het week na week voortduurde. Gewone stenografen die aan onze terminologie gemeenlijk niet gewend zijn, konden daarvoor niet den goeden dienst doen, tenzij ze van de alleruitstekendste waren, en stenografen, die in de Gereformeerd-kerkelijke terminologie thuis zijn, bezitten we nog niet.

Bovendien dit kon *geen blad* ondernemen, want de Synode was niet *publiek*, en zorgde zelve voor het persverslag.

De kosten zouden dan ook al te hoog zijn geloopen, en met zet-, druk- en correcteerloon, zeker niet onder de *f* 1800 voor deze drie weken zijn gebleven. Was nu zulk een proces-verbaal zulk een uitgave waard?

Misschien ja, bijaldien men vaster orde in de discussie had weten te brengen, en op de manier der Engelschen en Amerikanen, getoond had „korte metten" te kunnen maken.

Maar ook al hebben de voorloopige Synoden der Ned. Geref. kerken metterdaad een niet geheel vruchtelooze poging aangewend, om op die betere manier te beraadslagen, te Dordt ging dit blijkbaar weer niet, en werd het weer veelssins een laten loopen van alle spreekwater over alle denkbare akker.

Later zal dit wel beter worden, maar ditmaal liep nog op drie volle weken, wat op Schotsch-Amerikaansche manier, allicht in één week best gevlot ware.

Juist dit echter maakte het leveren van proces-verbaal nóg onraadzamer. Wie zou zulke discussiën onpartijdig resumeeren? Bovendien had men dan ook alle verslagen vooraf moeten publiceeren, want wat heeft men aan de discussiën, als men de stukken waarover het gaat, niet kent?

En vraagt men ons, of het dan niet mogelijk ware geweest, een *korte* resumtie althans van de *voornaamste adviezen* te geven, zoo zij opgemerkt, dat het een veel te kiesche en teedere quaestie is, om hierin een keuze te doen die geen kwaad bloed zet.

Vinken en koolmeezen zijn, als ze door resumtie geplukt worden, in hun vederlooze schraalheid, lang niet zoo gemakkelijk van elkander te onderscheiden.

En, stel al, ge hoort goed en hadt u *niet* vergist, dan nam men het u nog kwalijk, alleen omdat ge onderscheid hadt gemaakt. Of is er niet wel uitgesproken, dat vogels als nachtegalen en leeuweriken eigenlijk heel in ons woud niet thuis hooren, en dat het liever al spreeuwen en huismusschen moesten zijn?

Voeg hier nu bij de omstandigheid, dat de redacteur van uw blad tevens zelf in zulk een Synode als adviseerend lid zit, en de zaak wordt immers geheel wanhopend?

Nog niet als het in één week afloop, want dan zaagt ge de redevoerders niet terug. Maar hoe, als het twee, drie weken duurt, en reeds de tweede week, links en rechts, een ieder over uw resumtie gebelgd is.

Al hopen we dan ook van harte, dat later het Schotsch-Amerikaansch model ons minder koud zal laten, voorshands was *zwijgen* het veiligst.

Er heerschte toen deze Synode samenkwam een geest van wantrouwen en kwaad vermoeden, als in de slechtste dagen van de Byzantijnsche conciliën.

Die argwaan mocht niet gevoed.

Er moest zelfs geen voet gegeven worden aan den achterklap, om nogmaals onkundigen te misleiden.

Immers de vraagstukken die het hier gold lagen zoo hoog en waren van zoo ingewikkelden aard, dat zelfs Dienaren des Woords meer dan eens in Dordrecht uitspraken, dat ze er niet achter waren en de zaak niet doorzagen. Wat zou het dan gegeven hebben, of men het grootere publiek in deze gedingen gemengd had?

Gelijk Dr. Rutgers zoo te pas aanmerkte: Bijaldien men in 1893 kerkelijk even hoog had gestaan als in 1618, zou alles veilig kunnen gepubliceerd zijn.

Toen wist elk goed Gereformeerde dat men niet afgaat van zijn kerk dan om hetgeen het wezen der kerk ontheiligt.

Thans echter, na het optreden van Ds. Van Lingen c. s., komen éá deze mannen éá velen met hem, scheuring aanrichten *om bijzaken*, en nu men, o, zoo gaarne, de scheuring verbreeden zou, om de Theologische School, ging het nu aan bij *deze geestelijke zwakheid* te werk te gaan, als had het in alle kerken gezond gestaan?

Voorzichtigheid is daarom ook nu te Dordt de moeder van de kostbare porceleinkast geweest, en alleen daardoor kwam men tot een goed einde.

Dit nu maakte dat ook wij als weekblad ons rekenschap hadden te geven van den invloed ten goede of ten kwade, dien onze verslagen konden oefenen.

En het is uit dien hoofde, dat we er de voorkeur aan gaven, om ditmaal met opzet minder *interessant* te zijn, om door het sobere van wat we aanboden, *de zaak* die onze liefde had te helpen dienen.

Zending onder de Joden.

Het stelde ons teleur, dat de Missie onder Jacobs nakroost op de Synode niet in krachtiger vorm kon optreden; en dat zelfs de beginselen waarvan men bij deze missie moet uitgaan nog te weinig tot helderheid waren gekomen, om nu reeds tot krachtiger levensopenbaring voort te schrijden.

Nog altoos hebben we in ons land een 70 à 80,000 Joden, en vraagt men zich nu af, hoeveel van deze 80,000 sinds het optreden dezer missie en als gevolg van deze missie tot den Christus zijn gebracht, dan is het cijfer zoo weinig bemoedigend.

Iets wat nu allerminst gezegd wordt, om de broederen die zich met bijzondere voorliefde aan deze zaak wijdden hierover hard te vallen. Integendeel hun ijver hebbe allen lof en kan beschamen.

Maar omgekeerd kan toch kwalijk ontkend, dat zulk een sober resultaat tot nadenken stemt, en de vraag doet rijzen, of men wel den rechten weg bewandelt.

Een der invloedrijkste adviseurs meende zelfs de vraag nog scherper te moeten stellen, en te moeten onderzoeken, of men de Joden ook *verhinderde* tot Christus te komen.

Ook hierover is nog geen genoegzaam licht opgegaan.

Slechts één ding trof ons, het scheen wel, alsof zij, die den meesten invloed op deze missie oefenen, bijzonder gesteld waren op den naam van „Zending *onder Israël*".

Niet toevallig, maar constant en bijna taai, werd door deze broederen aldoor van zending *onder Israël* gewaagd.

Zelfs had de geachte rapporteur zich de moeite gegund, om in zijn rapport zulke Schriftuurplaatsen in te lasschen, waar Israël gebezigd wordt voor het onbekeerde nakroost van Jacob, of ook Joden voor de toegebrachten.

In dit alles was te veel warmte en constantheid om aan toeval te denken.

Ook is er ons niets van bekend, of elk dezer broederen, gelijk bij de missie onder de Joden o. i. haast wel pas zou geven, een zuiveringseed tegen alle Chiliasma heeft afgelegd.

Veel schijnt hier nog troebel.

En juist daarom was het o. i. wijs gezien, dat de Synode deze geheele zaak in *statu quo* liet; en, zelfs zich niet uitsprekende, of het zending onder *Israël* of zending onder de *Joden* zou heeten, voor deze eerstkomende jaren den broederen in alles vrijheid liet.

Mits, en dat is het hoofdpunt, een volgend rapport zulk een schema van beginselen en leidende stellingen inhoude, waardoor een vruchtbare discussie en een Evangelische decisie in deze zaak mogelijk worde gemaakt.

Gemakkelijk is deze taak voor de broederen niet.

De quaestie is *zeer* netelig.

Ook moet hun rapport tijdig bij de kerken zijn.

En wat men de kerken ook verwijten kunne, dat bij het lezen van zulk een rapport de liefde haar blind pleegt te maken, zal men haar kwalijk kunnen aantijgen.

Ingeving.

Beleefdheid vordert dat we nog op twee punten onzen broeder Ploos van Amstel te woord staan.

Het eerste punt geldt zijn vraag in de *Friesche Kerkbode*, waarom deze quaestie van de ingeving, na zijn verklaring in de *Bazuin*, nog ter sprake behoefde te komen.

Ons antwoord op die vraag *heeft* broeder Ploos van Amstel reeds. We voegden er in onze critiek namelijk bij, dat zeer velen die niet de *Bazuin* lazen, en wel zijn vlugschrift, er recht op hadden, dat dit punt ook voor hen tot klaarheid wierd gebracht. Alleen indien broeder Ploos van Amstel *ook in ons blad* herroepen had, zou zijn bedenking doorgaan.

Het tweede punt is intusschen ernstiger. Hij werpt namelijk als tweede bedenking de vraag op, of God de Heere niet zeer wel in iemands overdenking een gedachte kan doen opkomen.

Reeds aan die vraag merkt men, dat broeder Ploos van Amstel nu toch eigenlijk zijn eerste uitdrukking weer min of meer verdedigt; ook al voegt hij er bij, dat hij deze vraag nu niet stelt met toepassing op zijn eigen vlugschrift.

En dan moet hier uiteraard op tweeërlei wijze onderscheiden.

Ten eerste in zooverre de uitdrukking aangaat. Staat het toch vast, dat de uitdrukking *ingeving* sinds eeuwen in onze kringen de naam is geweest voor de bepaalde *ingeving der Heilige Schrift*, dan gaat het niet aan, diezelfde uitdrukking nu ook te gaan toepassen op wat men noemt *de ingeworpen gedachte*.

Gesteld dus al, dat een zaak, als in deze brochure was behandeld, onder de *inschietende* of *ingeworpen gedachten* kon vallen, dan zou dit nog in niets het gebruik van het woord *ingeving* rechtvaardigen voor deze geheel andere zaak.

En zoo komen we vanzelf tot de tweede onderscheiding.

Ongetwijfeld „valt ons soms iets in." Zeer stellig komen er soms gedachten in ons op, die wijzen op een oorsprong *buiten* ons, in zooverre wij er den zielkundigen wortel van niet in onszelven vinden kunnen.

Zelfs weten we, dat Satan zulke gedachten als onheilige gedachten in kan werpen, tot in onze gebeden.

Wie zou nu stellen willen, dat wel Satan zulke gedachten kan inwerpen, maar dat dit Gode in zijn voorzienig bestel onmogelijk zou zijn? Ons dunkt, veeleer zal elk kind van God dankbaar erkennen, dat zijn trouwe God en Vader hem lang niet zoo zelden door zulk een inwerping van gedachten gered heeft uit allerlei verlegenheid en nood.

Maar, en dit is het punt waarop hier gewezen dient, zulke ingeworpen gedachten hebben niets hoegenaamd gemeen met een openbaring omtrent de beginselen der waarheid. De quaestie door broeder Ploos van Amstel zoogenaamd opgelost, is een quaestie, die geheel de positie van Christus' kerk in deze bedeeling, en dus ook Christus' middelaarsverhouding tot zijn verlosten in zich sluit; en zulke stukken der waarheid nu onderwijst God de Heere niet door *inwerpselen*, maar door zijn *heilig Woord*, en het licht dat de Heilige Geest in den loop der eeuwen op dat Woord wierp.

Elke poging dus, om door deze categorie der *inwerpsels* toch weer min of meer op de lijn der ingeving te komen, *moest* hier mislukken. En zoo gaarne als we met broeder Ploos van Amstel, of met wien ook, over de *beginselen* zullen spreken, die de oplossing dezer quaestie beheerschen, even beslist moet al zulke discussie afgewezen, zoolang men door zekeren mystieken nimbus eenige andere autoriteit voor zijn uitspraak vraagt dan met redenen aanwijsbaar is.

KUYPER.

Voor Kootwijks Scholen.

Ingekomen bij Ds. HOUTZAGERS: Van Ds. Visser te Oosthem *f* 3; van een broeder en zuster der gemeente te 's Gravenhage *f* 15; van den heer B. W. van der H. W. te Ernst *f* 2.50.

Uit de Pers

Ds. Gispen is in zijn rede tot inleiding voor het Gebed, dat aan het houden der Synode voorafging, ditmaal zeldzaam gelukkig geweest.

Hij deed het niet af met een stichtelijk woord, maar drong in de zaken in, en drong er in met den leiddraad van het Woord.

Niet vreemd, M. H., zoo sprak hij o. a.

Niet vreemd, M. H., is de verdenking van waanzin ook in onze dagen. Onze eeuw, zoo rijk aan idealisme en zoo arm aan ideaal, heeft er behagen in